

VARSINAIS-SUOMEN
MAAKUNTA
ENNUSTE

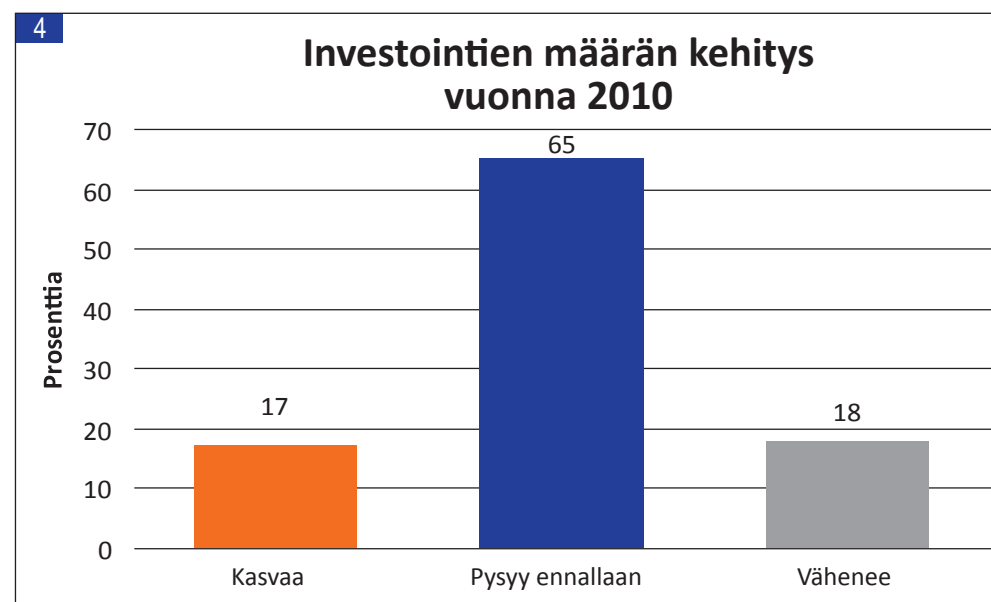
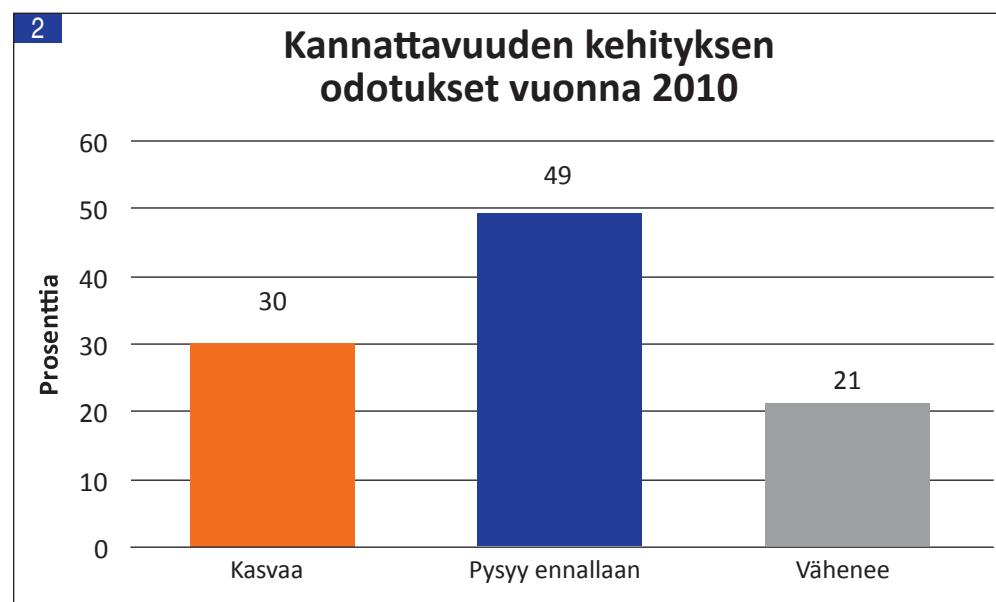
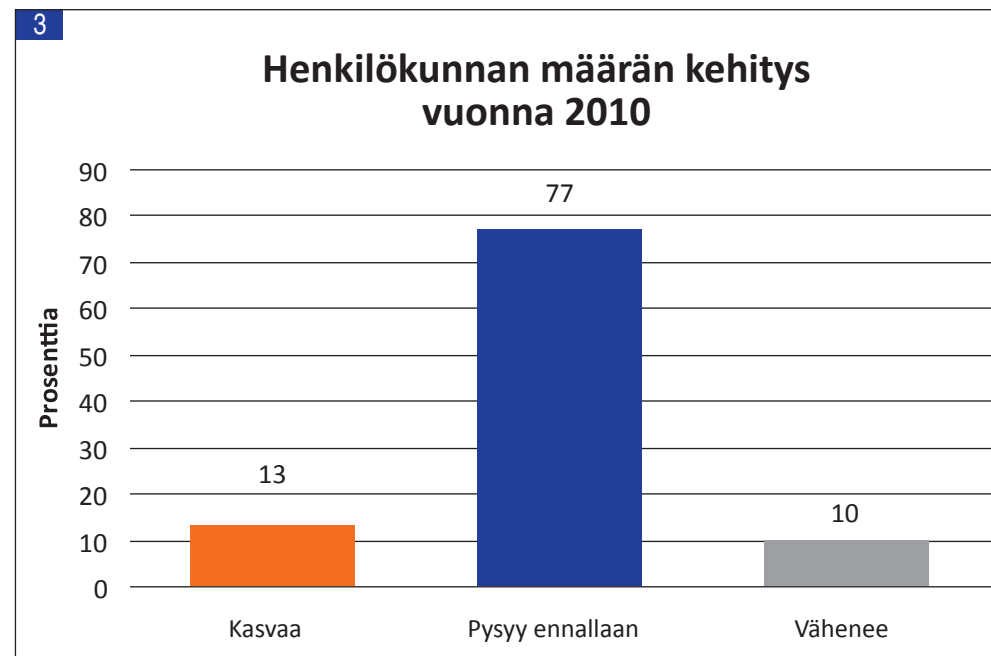
VUODELLE
2010

Varsinais-Suomen Osuuspankit

Varsinais-Suomen Yrittäjät

I. JOHDANTO

I.1. Varsinaissuomalaisen yritysten suhdannenäkymät varovaisen toiveikkaat – investoinneissa ja kannattavuudessa myönteistä kehitystä

Varsinais-Suomen pienten ja keskisuurten yritysten odotuksissa vuoden 2010 talouskehityksestä on nähtävissä varovaista toiveikkautta. Varsinais-Suomen Maakuntaennusteen keräämät tiedot 1 192 yrittäjältä kertovat, että viime vuoden pohjalukemista ollaan tulossa vähitellen ylöspäin. Suurin osa eli 46 prosenttia yrityksistä uskoo liikevaihdon pysyvän ennallaan tänä vuonna. Liikevaihdon kasvuun uskoo 34 prosenttia ja liikevaihdon laskua pelkää viidennes vastaajista (20 %). Vaikka liikevaihto-odotukset ovatkin samat kuin vuosi sitten, kannattavuuden osalta tilanne on hienoisesti parantunut.

Yritysten talousodotukset ovat varovaisen positiivisia viime vuoden huonoihin ennusteisiin verrattuna. Joka kolmas yritys uskoo kasvuun ja uusia työpaikkoja on luvassa maakuntaan ennusteen mukaan enemmän kuin viime vuonna.

Maakuntaennuste paljastaa sen, että paremmat talousnäkymät eivät silti tunnu vielä kaikissa yrityksissä. Joissakin yrityksissä koetaan, ettei pohjakosketusta ole vielä saavutettu. Yritykset ovat yhä selvemmin jakautumassa kahteen eri luokkaan. Toisella puolella ovat yritykset, jotka kasvavat hiljentyneistä markkinoista huolimatta ja toisella puolella ne, joissa toiminta supistuu. Varsinaissuomalaisista yrityksistä 13 prosenttia aikoo lisätä työntekijöidensä määrää tänä vuonna. Joka kymmenes (10 %) yritys joutuu puolestaan vähentämään henkilökuntaa.

Kannattavuuden osalta tilanne on hienoisesti parantunut. Varsinais-Suomen pk-yrityksistä 30 prosenttia ilmoittaa kannattavuuden paranemista tänä vuonna. Vuosi sitten kasvua ennakoivien osuus oli 26 prosenttia. Vastaajista joka viides (21 %) pelkää, että yrityksen kannattavuus heikkenee tänä vuonna. Puolet vastaajista (49 %) uskoo edelleen kannattavuutensa säilyvän ennallaan.

Valoa kuitenkin nähdään tulevaisuudessa. Siitä kertoo maakuntaennusteen yritysten investointisuunnitelmien koskevat luvut. Vastaajista 17 prosenttia ilmoitti, että he lisäävät investointejaan. Vuosi sitten vastaava luku oli 15 prosenttia vastaajista. Viime vuonna nähdyistä, Varsinais-Suomen Maakuntaennusteen historian huonoimmista

investointiluvuista, ollaan siis tultu kaksi prosenttiyksikköä parempaan päin.

Varsinais-Suomen Maakuntaennusteen kyselyn tuloksia verrattiin aiempaan tapaan viiden eri seutukunnan välillä. Vertailun mukaan positiivisimmat odotukset ovat Turunmaalla, jossa yli puolet yrityksistä arvioi liikevaihtonsa kasvavan (52 %) ja kannattavuutensa (51 %) paranemista. Myös työllisyysnäkymät ovat seudulla hyvät, sillä Turunmaalla joka viides yritys (21 %) aikoo lisätä henkilökuntaansa.

Kyselyn ylivoimaisesti suurin seutukunta, Turun seutu, jatkaa kasvuaan maltillisissa odotuksissa. Varsinkin työpaikkojen osalta Turun seudulla on luvassa kasvua enemmän kuin maakunnassa keskimäärin. Turun seudulta 14 prosenttia vastaajista ilmoitti palkkaavansa tänä vuonna uutta henkilökuntaa, koko maakunnan keskiarvon ollessa 13 prosenttia.

Seutukuntavertailussa Salon seutu on heikoin kannattavuudessa, henkilökunnassa ja investoinneissa, kun vertaillaan saldolukuja (kasvaa vrt. vähenee). Huikkeimman parannuksen on tehnyt Vakka-Suomen seutu, jossa 36 prosenttia yrityksistä uskoo liikevaihtonsa kasvavan ja 33 prosenttia kannattavuutensa paranemista tänä vuonna. Lisäuskoa seutukunnalle tuovat työllisyyden hyvät näkymät, sillä 17 prosenttia Vakka-Suomen yrityksistä uskoo palkkaavansa lisää henkilökuntaa. Myös investointiaikaa Vakka-Suomessa löytyy joka viidennestä yrityksestä.

Toimialojen välisessä vertailussa ykköspaikalle nousevat palveluala ja teollisuus, joissa uskotaan liikevaihdon kasvuun tänä vuonna (36 %). Lähes kolmannes (29 %) palvelualan yrittäjistä uskoo kannattavuuden paranemiseen ja 12 prosenttia palvelualan yrityksistä aikoo myös palkata lisää työväkeä. Palvelualan yrittäjien vastauksilla on kyselyssä painoarvoa, koska toimiala on ennusteen suurin ryhmä, ja edustaa 49 prosenttia vastaajista.

Kannattavuuden osalta kaupan alan yritykset ovat kirineet palveluyritysten ohi. Kaupan alan yritykset näkivät selvästi eniten odotuksia kannattavuuden suhteen, sillä alan yrityksistä 38 prosenttia uskoo kannattavuutensa parantuvan. Kaupan alalla ei haeta liikevaihdon tai kannattavuuden kasvua kuitenkaan henkilökuntaa lisäämällä, sillä vain joka kymmenes kaupan alan yritys aikoo lisätä henkilökuntaa.

Teollisuusyritysten odotukset ovat edelleen kahdensuuntaisia. Noin viidennes (20 %) teollisuusyrityksistä aikoo palkata lisää henkilökuntaa, mutta toisaalta 18 prosenttia aikoo vähentää henkilökunnan määrää. Samoin joka neljäs yritys aikoo lisätä investointeja ja joka viides yritys vähentää investointipanostuksia. Teollisuus on silti

toimialoista ainoa, jossa investointien määrää lisäävien yritysten määrä oli suurempi kuin niiden yritysten määrä, jotka aikovat vähentää investointeja.

Tämä vuoden ennusteesta yrityksiltä tiedusteltiin taantuman vaikutuksia yrityksiin. Vastaajista 41 prosenttia ilmoitti, että taantuman seurauksena laskujen pidentyneet maksuajat ovat lisänneet käyttöpääoman tarvetta yrityksissä. Joka viides vastaaja (20 %) ilmoitti, että asiakkaiden aiheuttamat luottotappiot ovat lisääntyneet.

I.2. Varsinais-Suomen Maakuntaennusteen taustaa

Vuodesta 1993 lähtien Varsinais-Suomen Yrittäjät ry on kartoittanut jäsenkuntansa arvioita seuraavan vuoden suhdanneodotuksista. Syksyllä 1999 yrittäjien yhteistyökumppanina aloittivat varsinaissuomalaiset osuuspankit. Maakunnan merkittävimmän yrittäjäpankin osallistumisen myötä kyselyä kehitettiin ja monipuolistettiin. Osuuspankit ovat tuoneet Maakuntaennusteen laatimiseen mm. rahoituskysymysten asiantuntemuksen. Tämänkertainen ennuste on jo 11. osuuspankkien ja yrittäjäjärjestön yhteistyönä syntynyt raportti.

Varsinais-Suomen Maakuntaennuste laaditaan vuosittain loka-joulukuussa niin, että tulokset voidaan esitellä mahdollisimman tuoreena heti tammikuun alussa. Kyse-lylomake sisältää vuosittain toistuvien vakiokysymysten

VARSINAIS-SUOMEN MAAKUNTA ENNUSTE

Yhteistyössä
Varsinais-Suomen Yrittäjät ry ja
Varsinais-Suomen osuuspankit

Toimitus: Eurofacts Oy

lisäksi vaihtuvia, yrittäjille ajankohtaisia joko valtakunnallisesti tai paikallisesti mielenkiintoisia aiheita.

Vuoden 2003 ennusteeseen liitettiin mukaan yritysten arviot omasta sijaintikunnasta. Tällä kertaa yrittäjien kuntanäkemyksiä kysyttiin jo kahdeksannen kerran. Rahoitusosassa tiedusteltiin yrityksen ensisijaisesti käyttämää vahinkovakuutusyhtiötä nyt kolmantena vuotena peräkkäin.

Tämän vuoden vaihtuvat kysymykset käsitteivät mm. yrittäjien mielipiteitä kuntien päätösten yritysvaikutusten huomioimisesta, kuntien hankintapäätösten vaikutuksista, veronkiristysten kohdentamisen painopisteistä sekä yritysrahoituksen saatavuudesta ja hinnasta. Osa näistä tuloksista julkaistaan erikseen 25.1.2010 Varsinais-Suomi Kasvuun 2010 -seminaarissa.

Varsinais-Suomen Maakuntaennusteen toteuttamissuunnitelman on laatinut Turun kauppa- ja korkeakoulun PK-Instituutti. Käytännön tutkimustyöstä, suunnittelusta, ennusteen toimittamisesta ja viestinnästä vastaa viestintätoimisto Eurofacts Oy.

1.3. Tutkimuksen pohjana 1 192 vastausta

Varsinais-Suomen Maakuntaennuste laadittiin osuuspankkien ja yrittäjien yhteistyönä nyt 11. kerran. Viime lokakuussa 8 199 alueen yrittäjää sai kyselylomakkeen postissa. Heistä noin 14,5 prosenttia eli 1 192 vastasi kyselyyn.

Yrittäjien aktiivinen osallistuminen tutkimukseen tekee kyselyn tulokset erittäin luotettaviksi. Vastauksen pohjalta laadittu Varsinais-Suomen Maakuntaennuste on maamme kattavin ja luotettavin alueellinen suhdannebarometri.

Maakuntaennustetta varten vastaajayritykset on jaettu EU:n määrittelemään viiteen eri kokoluokkaan. Näitä ovat yksinyrittäjät, erittäin pienet yritykset (2–9 työntekijää), pienet yritykset (10–49 työntekijää), keskikokoiset yritykset (50–249 työntekijää) ja suuret yritykset (yli 250 työntekijää). Luokittelun mukaisia suuria yrityksiä ei tänä vuonna ollut yhtään, suurimman yrityksen ollessa 180 työntekijää työllistävä yritys. Varsinais-Suomen yrityksistä 99,8 prosenttia on pk-yrityksiä. Tämä vastaa koko maan keskiarvoa.

Kyselylomakkeessa vastaajia pyydettiin valitsemaan yrityksen päätoimiala 13 vaihtoehdon joukosta. Analysoijaksi varten on yhdistetty kuljetus ja tietoliikenne yhdeksi muuttujaksi. Lisäksi on luotu toimiala ”palvelut”, johon on sisällytetty majoitus- ja ravitsemustoiminta, rahoitus- ja

vakuutustoiminta, kiinteistö-, puhtaus- ja vuokrauspalvelut, tekninen palvelu ja palvelut liike-elämälle, terveys- ja sosiaalipalvelut, muut palvelut sekä koulutus ja tutkimus.

Maakuntaennusteen laadintaan osallistuneiden yritysten profiili:

Sijainti:

Turun seutu	62 %
Salon seutu	13 %
Vakka-Suomi	14 %
Loimaan seutu	8 %
Turunmaa	5 %

Toimiala:

Palvelut	49 %
Kauppa	16 %
Teollisuus	13 %
Rakentaminen	13 %
Kuljetus ja tietoliikenne	7 %
Maa-, kala- ja riistatalous	2 %

Työntekijämäärä:

Yksinyrittäjät	32 %
Erittäin pienet yritykset (2–9)	51 %
Pienet yritykset (10–49)	15 %
Keskikokoiset yritykset (50–249)	2 %

Vastaajien taustaprofiileissa on sijaintikunnan osalta tapahtunut vain vähäisiä muutoksia. Eniten uusia vastaajia on tänä vuonna saatu Turun seudulta, jossa vastaajien osuus kokonaisuudesta on kasvanut kolmella prosenttiyksiköllä.

Myös toimialojen suhteen vastaajien jako noudattaa edellisvuoden linjaa. Palvelujen osuus on selvästi suurin, se on edelleen kasvanut viime vuodesta kahdella prosentilla. Rakentamisen osuus on vähentynyt prosenttiyksiköllä

ja kuljetus ja tietoliikenne -toimiala kahdella prosenttiyksiköllä. Teollisuus-toimialan vastaajien osuus on lisääntynyt prosenttiyksiköllä edellisvuodesta.

Työntekijämäärässä suurin ryhmä on 2–9 henkilöä työllistävät. Yksinyrittäjien määrä on edelleen kasvanut vuoden takaisesta kahdella prosentilla 32 prosenttiin. Noin 83 prosenttia vastaajista pyörittää alle 10 hengen yritystä.

Tyypillisin kyselyyn vastannut yritys oli, kuten aiempinakin vuosina, 2–9 henkilöä työllistävä, Turun seudulla toimiva palvelualan yritys.

Kyselyn palautuslomakkeita saatiin eniten Turusta (362 kpl). Sen jälkeen eniten vastauksia tuli Salosta (130 kpl), Kaarinasta (71 kpl), Uudestakaupungista (61 kpl), Liedosta (60 kpl), Raisiosta (57 kpl) ja Naantalista (52 kpl).

Maakuntaennusteen tuloksissa on huomioitu kaikki vuoden 2009 alusta voimaan tulleet kuntaliitokset Varsinais-Suomen alueella (Länsi-Turunmaa, Kaarina, Salo, Kemiönsaari, Loimaa, Masku, Naantali, Pöytyä ja Rusko). Vastausten kokonaismäärästä suurin osuus oli edelleen Turun kaupungissa toimivien yritysten osuus, joka oli noin 30 prosenttia. Seuraavaksi eniten vastaajia oli Salosta, noin 11 prosenttia.

2. PK-YRITYSTEN ODOTUKSET 2010

2.1. Varovaista toiveikkuutta ilmassa – neljä viidestä uskoo liikevaihtonsa joko pysyvän ennallaan tai kasvavan tänä vuonna

Varsinais-Suomen yrittäjien odotukset vuodesta 2010 ovat varovaisen toiveikkaat. Viime vuonna yrittäjien odotukset olivat heikentyneet huomattavasti edelliseen vuoteen verrattuna. Nyt tilanne on jossain määrin vakiintunut, eivätkä näkymät enää ole heikentyneet. Maakunnan yrittäjistä 34 prosenttia uskoo liikevaihtonsa kasvavan tänä vuonna, kun taas lähes puolet eli 46 prosenttia uskoo liikevaihtonsa pysyvän ennallaan. Viidennes eli 20 prosenttia pelkää liikevaihtonsa laskevan tänä vuonna. Tämä on yhden prosenttiyksikön enemmän kuin viime vuonna. Yhtä alhaisia lukemia ennakoitiin viimeksi vuonna 1995.

Vaikka liikevaihto-odotukset ovatkin lähes samat kuin vuosi sitten, kannattavuuden osalta tilanne on hieman parantunut. Varsinais-Suomen pk-yrityksistä 30 prosenttia ilmoittaa kannattavuuden kasvavan tänä vuonna. Vuosi sitten parempaa tulosta ennakoivien osuus oli 26 prosent-

tia. Vastaajista joka viides (21 %) pelkää, että yrityksen kannattavuus heikkenee tänä vuonna. Puolet vastaajista (49 %) uskoo kannattavuutensa säilyvän ennallaan.

Myös henkilökunnan määrän suhteen näkymät ovat lievästi viime vuotta parempia, sillä 13 prosenttia maakunnan yrityksistä aikoo palkata tänä vuonna uusia työntekijöitä. Suurin osa eli 77 prosenttia pk-yrityksistä ilmoitti, että he pitävät työntekijämääränsä ennallaan. Joka kymmenes vastaaja arvioi, että henkilökunnan määrä vähenee tänä vuonna. Tilanne on henkilöstöään vähentävien yritysten osalta samoissa lukemissa kuin viimeksi vuonna 1997, jolloin maakunnassa oli yhtä paljon työntekijöitä vähentäviä yrityksiä. Sen sijaan henkilökuntaansa kasvattavien osalta ollaan kohtalaisen normaalissa tahdissa, sillä henkilökuntaansa lisäävien yritysten osuus oli sama 12–14 prosenttia vuosina 2002–2005, ainoastaan huippuvuosina 2006–2008 henkilökuntaa lisääviä yrityksiä oli 18–21 prosenttia. Varsinaissuomalaiset pk-yritykset ovat siis perinteisesti lisänneet maltillisesti henkilökunnan määrää.

Maakunnan yritysten investointiaikeet näkivät pohjatosketuksen viime vuonna ja siihen nähden tilanne on nyt hieman parantunut. Vastaajista 17 prosenttia ilmoitti, että he lisäävät investointejaan. Vuosi sitten vastaava luku oli 15 prosenttia vastaajista. Varsinais-Suomen Maakuntaennusteen historian huonoimmista luvuista, jotka nähtiin viime vuonna, ollaan siis tultu kaksi prosenttiyksikköä parempaan päin.

Vastaajista 18 prosenttia ilmoitti, että investointien määrä vähenee vuonna 2010. Hienoista positiivista henkeä on nähtävissä myös tässä, sillä edellisenä vuonna viidesosa vastaajista uskoi investointiensä vähenevän. Maakunnan pk-yrityksistä selvä enemmistö eli 65 prosenttia uskoo, että investointitaso pysyy edellisvuoden tasolla.

2.2. Turunmaalla parhaat kasvuluvut – Vakka-Suomi noussut vaikeuksista

Seutukunnittain tarkasteltuna kovimmat kasvuodotukset ovat Turunmaalla, johon kuuluvat kuntaliitoskunnat Länsi-Turunmaa ja Kemiönsaari. Turunmaalla yli puolet eli 52 prosenttia yrityksistä arvioi liikevaihdon kasvavan vuonna 2010. Viidestä seutukunnasta alhaisimmat odotukset ovat edelleen Loimaan seudulla, jossa vain 26 prosenttia yrityksistä odottaa liikevaihdon kasvua. Salon seudulla näkymät ovat heikentyneet viime vuodesta, vain 28 prosenttia vastaajista odottaa liikevaihdon kasvavan.

Toisaalta taas Salon seudulla 19 prosenttia odottaa liikevaihtonsa laskevan, kun viime vuonna liikevaihdon laskua odotti Salossa viidennes vastaajista (21 %). Viime vuoteen verrattuna laskua on neljä prosenttia. Varsinais-Suomen seutukuntien välillä on erittäin suuria eroja seutujen kasvuodotuksissa.

Turunmaan yrittäjistä 52 prosenttia ennakoii liikevaihtonsa kasvavan tänä vuonna. Kannattavuuden osalta odotukset olivat lähes samat, 51 prosenttia Turunmaan yrityksistä uskoo kannattavuutensa paranevan tänä vuonna. Tähän liittyy myös se, että Turunmaalla oli selvästi parhaimmat odotukset henkilöstön määrän lisäämisessä, sillä seudun 21 prosenttia aikoo lisätä henkilökuntaansa. Tämä on kolme prosenttiyksikköä enemmän kuin viime vuonna. Myös investointien osalta Turunmaa on seutukunnista ykkönen Varsinais-Suomessa. Näin oli myös viime vuonna.

Turunmaalta vastauksia saatiin kaikkiaan 60 kappaletta. Näistä suurin osa oli kaupan, matkailun tai muiden palvelualojen yrityksiä. Viime vuoden Maakuntaennusteessa saaristo oli investointien kasvuluvuissa selvä ykkönen, näin myös tänä vuonna. Turunmaalla 28 prosenttia yrityksistä aikoo tehdä investointeja tänä vuonna.

Seutukuntatarkastelun toiseksi parhaat odotukset löytyvät tänä vuonna Vakka-Suomesta. Vakka-Suomessa 36 prosenttia yrityksistä uskoo liikevaihdon kasvavan ja 33 prosenttia kannattavuuden paranevan tänä vuonna. Lisäuskoa tuovat työllisyyden hyvät näkymät, sillä 17 prosenttia Vakka-Suomen yrityksistä uskoo palkkaavansa lisää henkilökuntaa. Myös investointiaikeita Vakka-Suomessa löytyy joka viidenneistä yrityksestä. Vakka-Suomessa on nyt selvästi paremmat näkymät kuin viime vuonna, jolloin seutu oli niiden seutujen joukossa, joissa oli huonoimmat tulevaisuuden näkymät.

Hyvänä kolmosena Vakka-Suomen jälkeen tulee Turun seutu. Turun seudun yritysten kasvuodotukset noudattavat melko lailla koko maakunnan keskiarvoja. Liikevaihdon ja kannattavuuden suhteen Turun seudulla ollaan lähes yhtä luottavaisia kuin Vakka-Suomessa. Noin 35 prosenttia Turun ja sen naapurikuntien yrityksistä uskoo liikevaihtonsa kasvavan ja 31 prosenttia kannattavuutensa paranevan tänä vuonna. Kyselyn tulosten mukaan Turun seudun työllisyyden näkymät eivät ole huonoimmasta päästä, sillä 14 prosenttia yrityksistä uskoo palkkaavansa lisää työntekijöitä. Koko Varsinais-Suomen keskiarvon mukaan 13 prosenttia yrityksistä palkkaa lisää henkilökuntaa tänä vuonna.

Taantuman varjot lankeavat seutukunnista voimallisimmin Salon seudulle, joka on heikoin kannattavuudes-

sa, henkilökunnan määrässä ja investoinneissa. Kaikilla näillä mittareilla mitattuna Salon seudulla on vähemmän niitä yrityksiä, jotka ilmoittavat odottavat kasvua, kuin niitä, jotka odottavat kannattavuutensa, henkilökunnan määrän tai investointiensä vähenevän. Salon seudun kasvuluvut jäävät selvästi alle maakunnan keskiarvojen. Salon seudulla neljännes vastaajista ennakoii yrityksensä kannattavuuden heikkenemistä. Salossa on myös työllisyyden osalta haastavin tilanne, sillä vain seitsemän prosenttia vastaajista aikoo palkata lisää työntekijöitä, kun taas henkilökuntaa vähentävien osuus on selvästi suurempi eli 15 prosenttia.

Myös Loimaan seudun kasvulukujen keskiarvot jäävät maakunnan keskiarvojen alapuolelle. Joka neljäs eli 26 prosenttia Loimaan seudun yrityksistä veikkaa liikevaihtonsa laskevan tänä vuonna. Myöskään kannattavuuden suhteen odotukset eivät ole parempia, sillä vain 19 prosenttia yrityksistä uskoo pääsevänsä tänä vuonna parempaan tulokseen. Tämä heijastuu alueen työllisyyden näkymiin, sillä Loimaan seudulla vain viisi prosenttia alueen yrityksistä ilmoittaa, että henkilökunnan määrää voidaan lisätä ja seitsemän prosenttia yrityksistä ilmoittaa vähentävänsä henkilökuntaansa tänä vuonna. Myös investoinnit ovat vähissä Loimaan seudulla, jossa lähes joka viides yrittäjästä (18 %) aikoo vähentää panostuksia rakennuksiin, koneisiin ja laitteisiin. Vastaavasti 15 prosenttia yrityksistä aikoo lisätä investointejaan.

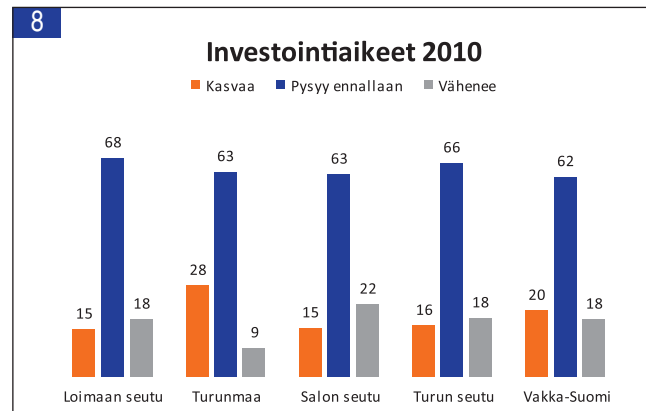
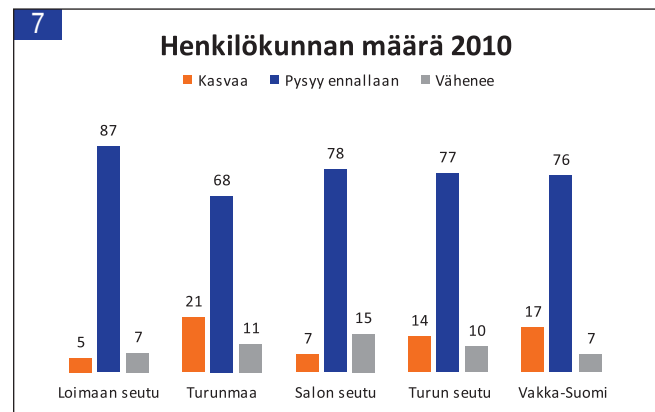
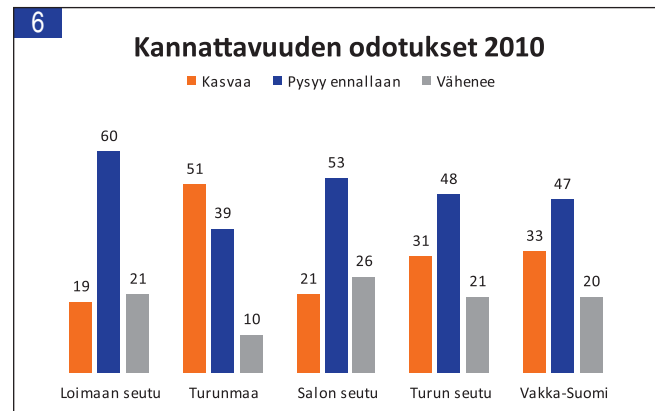
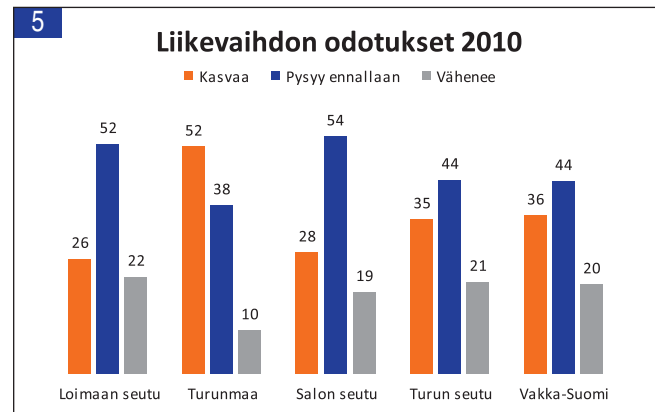
2.3. Naantalissa ja Turussa luotetaan kasvuun

Turun ja sen suurimpien naapurikuntien kuntakohtaiset tulokset purettiin nyt erikseen neljättä kertaa. Turun rinnalla talousalueen sisäisessä tarkastelussa ovat mukana Kaarinan, Liedon, Naantalín ja Raisión yrittäjien vastaukset.

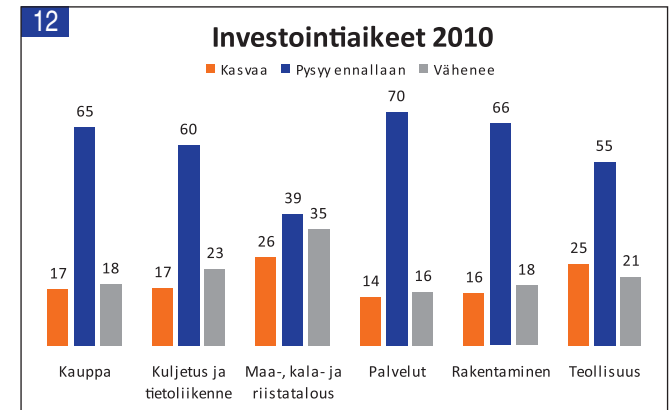
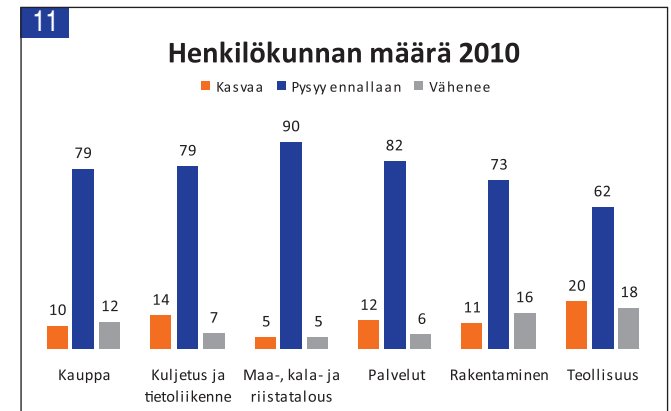
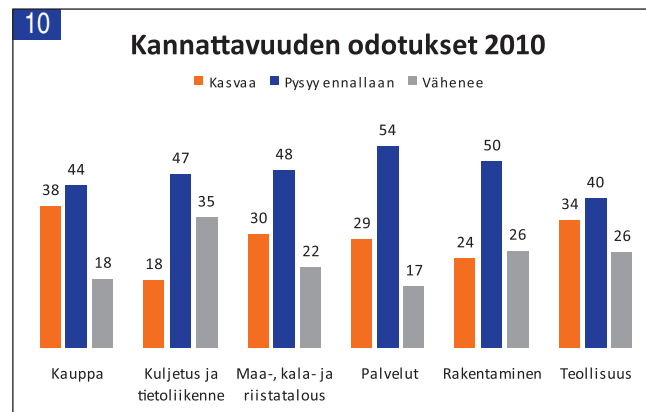
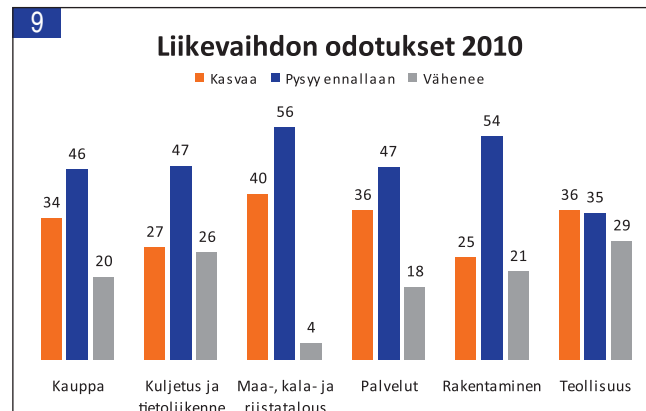
Ennusteen mukaan kasvuodotukset ovat pudonneet lähes jokaisessa Turun alueen kunnassa vuoden takaisesta. Vertailussa parhaat odotukset ovat Naantalissa ja Turussa. Viime vuoteen verrattuna odotukset ovat pudonneet eniten Liedossa.

Liikevaihdon kasvuodotuksissa Naantali on selvästi alueen ykkönen. Naantalissa toimivista yrityksistä 42 prosenttia uskoo liikevaihdon kasvuun tänä vuonna. Luku on reippaasti yli maakunnan keskiarvon (35 %) ja nousua viime vuoteen verrattuna on yhdeksän prosenttiyksikköä. Turun yritykset ovat liikevaihdon odotuksissa lähes samoissa, Turussa 40 prosenttia yrityksistä odot-

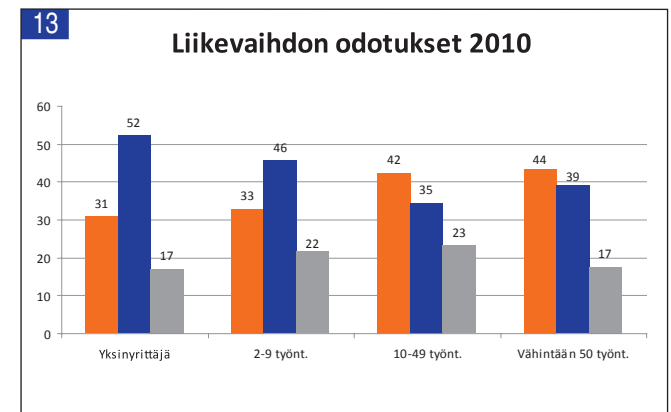
Yritysten odotukset eri seutukunnissa

Yritysten odotukset eri toimialoilla

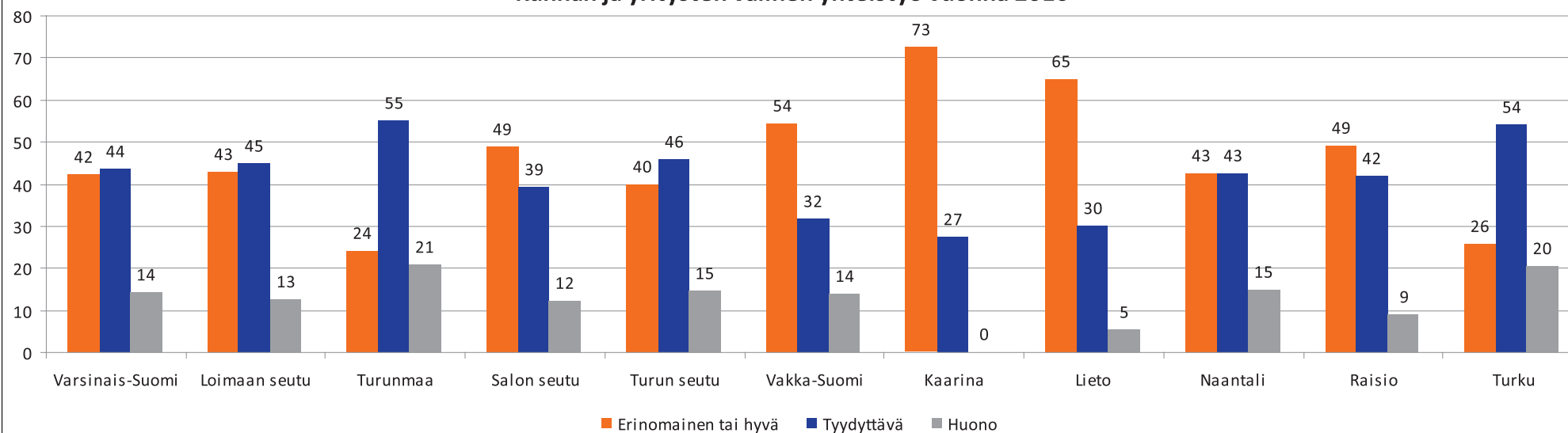
Yritysten odotukset eri kokoluokissa

Yritysten arviot sijaintikunnastaan seutukunnittain ja Turun alueella

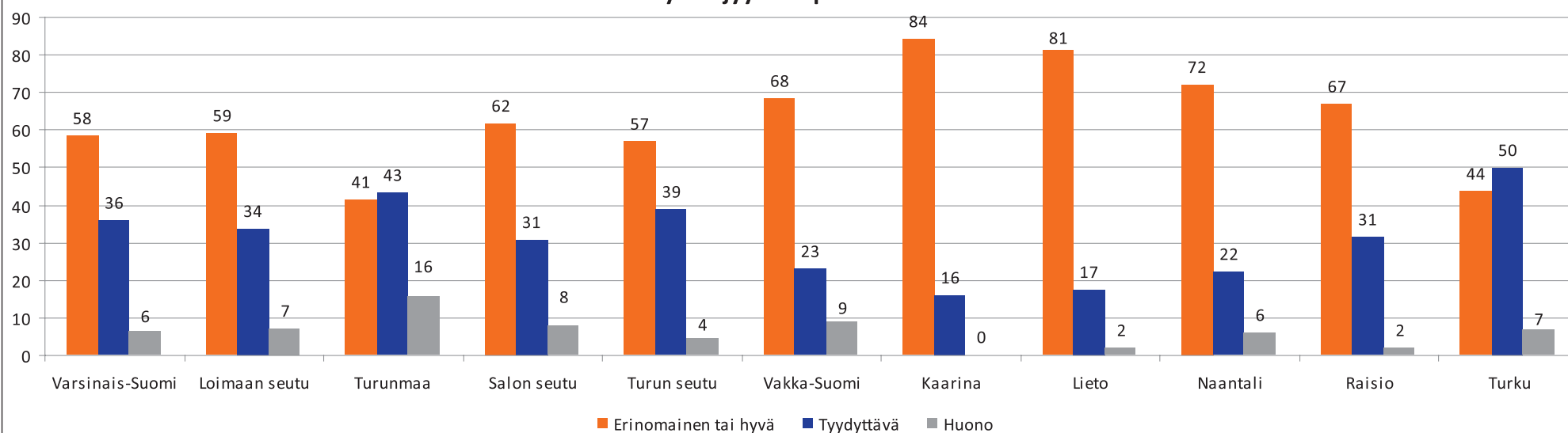
14

Kunnan ja yritysten välinen yhteistyö vuonna 2010

15

Kunnan yrittäjyysilmapiiri vuonna 2010

taa liikevaihtonsa kasvavan. Sen sijaan Liedossa peräti 37 prosenttia yrityksistä odottaa liikevaihtonsa laskevan tänä vuonna.

Alueen aktiivisimmat työllistäjät löytyvät Naantalista ja Turusta. Naantalissa joka viides (23 %) yrityksistä uskoo palkkaavansa tänä vuonna lisää työntekijöitä, Turussa 15 prosenttia yrityksistä aikoo palkata lisää väkeä. Turussa myös työpaikkoja vähentäviä yrityksiä on vähiten, vain yhdeksän prosenttia. Myös Liedossa työllistetään maakunnan keskiarvon mukaan (15 %), mutta kunnan tilanteen tekee heikommaksi se, että Liedossa vastaavasti 17 prosenttia yrityksistä ilmoittaa vähentävänsä työntekijöitä tänä vuonna. Kaarinassa ja Raisiossa suurin osa yrityksistä ilmoittaa henkilökunnan määrän pysyvän ennallaan tänä vuonna.

Kannattavuuden osalta parasta tulosta taotaan tänä vuonna Naantalissa, jossa 41 prosenttia yrittäjistä uskoo kannattavuutensa paranevan tänä vuonna. Kannattavuusodotusten alimmat lukemat saadaan Liedosta, jossa 35 prosenttia odottaa kannattavuutensa heikkenevän.

Investointien osalta Turun alueen ykkönen on Naantali, jossa 30 prosenttia yrityksistä aikoo lisätä investointeja tänä vuonna. Toisaalta Naantalissa on myös paljon investointirahojen leikkaajia, sillä 26 prosenttia aikoo vähentää panostuksiaan rakennuksiin, koneisiin ja laitteisiin. Naantalissa sekä investointien lisääjien ja, että vähentäjien määrät ovat seudun keskiarvoja korkeammat. Muiden yritysten investoinnit mukailevat keskiarvoja, ainoastaan Kaarinassa investointeja aikoo tehdä vain joka kymmenes yritys.

2.4. Länsi-Turunmaan yritykset nosteessa, Laitilassa luvassa työpaikkoja

Varsinais-Suomen isommista kaupungeista, joista saatiin vähintään 30 vastausta, parhaat kasvuodotukset ovat Länsi-Turunmaalla. Kolmella mittarilla mitattuna – liikevaihto, kannattavuus ja investoinnit – Länsi-Turunmaan yrittäjien kasvuodotukset ovat joko koko maakunnan toiveikkaammat tai toiseksi toiveikkaimmat tänä vuonna.

Länsi-Turunmaan yrittäjistä joka toinen (50 %) uskoo liikevaihdon kasvuun ja 47 prosenttia vastaajista odottaa myös yrityksen kannattavuuden paranevan. Lähes joka neljäs (23 %) Länsi-Turunmaan yritys aikoo myös lisätä investointien määrää.

Toinen hyvissä tunnelmissa elävä kaupunki on Laitila, jossa 49 prosenttia yrittäjistä uskoo liikevaihdon kasvuun. Työpaikkojen osalta laitulaiset yrittäjät ilmoittavat tutkimuksen parhaat lukemat, 24 prosenttia yrityksistä aikoo

lisätä henkilökuntaansa. Myös Uudessakaupungissa 18 prosenttia yrityksistä lisää henkilökuntaansa, joten voidaan sanoa, että Vakka-Suomessa eletään uuden nosteen aikaa. Laitilassa ja Uudessakaupungissa myös investoidaan tänä vuonna, lähes joka neljäs (24 %) laitulaisyritys ja joka viides (20 %) uusikaupunkilainen yritys investoi tänä vuonna.

Liikevaihdon kasvuodotuksissa kolmas positiivisia näkymiä tarjoava kunta on Naantali, jossa 42 prosenttia vastaajista ennakoii liikevaihdon kasvavan tänä vuonna. Varovaisesti positiivisissa tunnelmissa ollaan myös Maskussa, jossa 35 prosenttia uskoo liikevaihtonsa kasvuun ja 33 prosenttia kannattavuutensa parantuvan. Ilmeisesti tästä myös johtuu se, että joka viides yritys aikoo investoida Maskussa tänä vuonna.

2.5. Kaupan alan yritykset odottavat tänä vuonna parempaa tulosta

Varsinais-Suomen Maakuntaennusteen paras toimiala kasvuodotusten mukaan on edelleen suhteellisesti katsottuna palveluala. Palveluyrityksistä 36 prosenttia (kaikkien vastaajien keskiarvo 34 %) uskoo liikevaihtonsa kasvavan. Sen sijaan kannattavuuden kasvuun uskoo vain 29 prosenttia, mikä on viisi prosenttiyksikkönä alle kaikkien vastaajien keskiarvon. Vielä viime vuonna palvelualan yrittäjien odotukset olivat selvästi muita toimialoja positiivisemmat. Tämän kyselyn tulosten mukaan tilanne on tasaantunut kyselyyn vastanneiden suurimpien toimialojen välillä.

Teollisuustoimialalla uskotaan liikevaihdon kasvuun yhtä vahvasti kuin palvelualalla. Liikevaihdon kasvua povaa 36 prosenttia teollisuusyrityksistä. Teollisuus on silti toimiala, joka on jakautunut odotusten suhteen kahteen ryhmään. Osalla teollisuusyrityksistä työmäärä vielä kasvaa ja osalla tilaukset vähenevät. Noin viidennes (20 %) teollisuusyrityksistä aikoo palkata lisää henkilökuntaa, mutta toisaalta 18 prosenttia aikoo vähentää henkilökunnan määrää. Sama kahtiajakautuneisuus näkyy teollisuudessa investointien suhteen, sillä joka neljäs yritys aikoo lisätä investointeja, mutta joka viides yritys vähentää investointipanostuksia. Teollisuus on silti toimialoista ainoa, jossa investointien määrää kasvattavien yritysten määrä oli suurempi kuin niiden yritysten määrä, jotka aikovat vähentää investointeja. Teollisuusyrityksistä 29 prosenttia ilmoittaa, että liikevaihto vähenee tänä vuonna. Se on toimialatarkastelun suurin negatiivinen vertailuluku.

Kannattavuuden osalta kaupan alan yritykset ovat kiireneet palveluyritysten ohi. Kaupan alan yritykset näkivät selvästi eniten odotuksia kannattavuuden suhteen, sillä alan yrityksistä 38 prosenttia uskoo kannattavuutensa parantuvan. Kaupan alalla ei haeta liikevaihdon tai kannattavuuden kasvua kuitenkaan henkilökuntaa lisäämällä, sillä vain joka kymmenes kaupan alan yritys aikoo lisätä henkilökuntaansa.

Maltillisimmat odotukset ovat rakennusosalalla. Odotukset liikevaihdon kasvun ja kannattavuuden paranemisen suhteen olivat maltilliset, vain joka neljäs rakennusalan yritys uskoo liikevaihdon kasvuun tai kannattavuuden paranemiseen tänä vuonna. Toisaalta myös rakennusalan yritykset jakautuvat kahteen eri leiriin, sillä töiden vähentämisen ohella osalla yrityksistä on taas tilauskirja täyttynyt. Tästä kertoo erityisesti se, että 24 prosenttia rakennusalan yrityksistä odottaa parempaa tulosta, kun taas 26 prosenttia odottaa kannattavuutensa heikkenevän tänä vuonna.

Huonoimmat kannattavuusodotukset ovat kuljetus- ja tietoliikennealalla, jossa vain 18 prosenttia yrityksistä uskoo tänä vuonna tekevänsä parempaa tulosta. Toisaalta taas kuljetus- ja tietoliikennealalla oli teollisuuden jälkeen eniten odotuksia henkilökunnan lisäämisen suhteen, sillä 14 prosenttia aikoo palkata lisää henkilökuntaa. Vastaavasti vain seitsemän prosenttia kuljetus- ja tietoliikennealan yrityksistä aikoo vähentää väkeä.

Kaikkein parhaimmat odotukset olivat toimialoista maa-, kala- ja riistataloudessa. Alan yrityksistä peräti 40 prosenttia uskoo liikevaihdon kasvuun ja 26 prosenttia aikoo lisätä investointeja. Tästä huolimatta alalla ei silti ole näköpiirissä uusia työpaikkoja, sillä yhdeksän kymmenestä alan yrityksestä aikoo pitää henkilökuntansa määrän täysin ennallaan. Alalla on siis maakuntaennusteen parhaimmat odotukset, mutta suhteellisesti mitattuna täytyy muistaa, että maa-, kala- ja riistatalouden yritykset edustavat vain kahta prosenttia kaikista kyselyyn vastanneista.

2.6. Yli 50 henkilön yritykset uskovat kasvuun

Kokoluokittain tarkasteltuna viime vuonna nähty kasvun hiipuminen suurimman kokoluokan yrityksissä on nyt ohi. Yli 50 henkilöä työllistävät yritykset näkevät nykyisessä tilanteessa eniten kasvun mahdollisuuksia. Vastaajia tässä keskikokoisten yritysten kokoluokassa oli tällä kertaa 24.

Yli 50 henkilöä työllistävistä yrityksistä 44 prosenttia ilmoittaa liikevaihtonsa kasvavan tänä vuonna. Nämä

yrietykset ovat myös hyviä työllistäjiä, koska 30 prosenttia yrityksistä ilmoittaa palkkaavansa lisää väkeä tänä vuonna. Näiden isompien yritysten odotukset ovat toisaalta hyvin kaksijakoiset, koska jopa 35 prosenttia ilmoittaa vähentävänsä väkeä tänä vuonna.

Työllistämisen osalta kärkeen nousevat myös 10–49 henkilöä työllistävät yritykset, joista joka neljäs aikoo palkata lisää henkilökuntaa.

Mitä pienempi yritys, sitä maltillisemmat ovat odotukset. 2–9 henkilöä työllistävästä yrityksistä 33 prosenttia uskoo liikevaihtonsa kasvavan ja vain 12 prosenttia tämän kokoluokan yrityksistä aikoo palkata lisää henkilökuntaa.

Yksinyrittäjistä 31 prosenttia uskoo liikevaihdon kasvun ja seitsemän sadasta yksinyrittäjästä aikoo palkata ensimmäisen työntekijänsä tänä vuonna. Työllistäjien osuus oli samansuuruinen myös viime vuonna yksinyrittäjien joukossa.

2.7. Uusia työpaikkoja luvassa vuonna 2010 enemmän kuin vuonna 2009

Varsinais-Suomen Maakuntaennusteessa haettiin nyt viidettä kertaa tarkkaa lukua uusista työpaikoista. Lomakkeessa kysyttiin: ”Kuinka monta uutta työpaikkaa yritykseenne on luonut vuonna 2009 ja arvio siitä, kuinka monta uutta työpaikkaa syntyy vuonna 2010?”

Kysymykseen vastanneet yrittäjät olivat perustaneet viime vuonna yhteensä 769 uutta työpaikkaa ja tälle vuodelle arvioidaan syntyvän 799 uutta työpaikkaa. Ennakkoarviot Varsinais-Suomeen tänä vuonna syntyvistä uusista työpaikoista pk-yrityksiin ovat näin ollen huomattavasti paremmat kuin viime vuonna. Vuosi sitten Maakuntaennusteessa yrittäjät ennustivat perustavansa 414 uutta työpaikkaa vuoden 2009 aikana. Arvio oli lopulta huomattavasti alakanttiin, koska uusia työpaikkoja syntyi siis vuonna 2009 Varsinais-Suomeen lopulta 769 kappaletta.

Vuoden 2009 osalta 23 prosenttia vastaajista ilmoitti luoneensa vähintään yhden uuden työpaikan. Työpaikkojen lisääjäyrityksiä oli kyselyssä mukana yhteensä 272 kappaletta. Näistä suurin osa (155 yritystä) oli viime vuonna työllistänyt yhden uuden henkilön.

Vuoden 2010 osalta vastaajista noin 18 prosenttia ennakoi palkkaavansa vähintään yhden uuden työntekijän. Tällaisia yrityksiä oli kyselyssä mukana yhteensä 220 kappaletta. Näistä 86 yritystä aikoo palkata vähintään kaksi työntekijää.

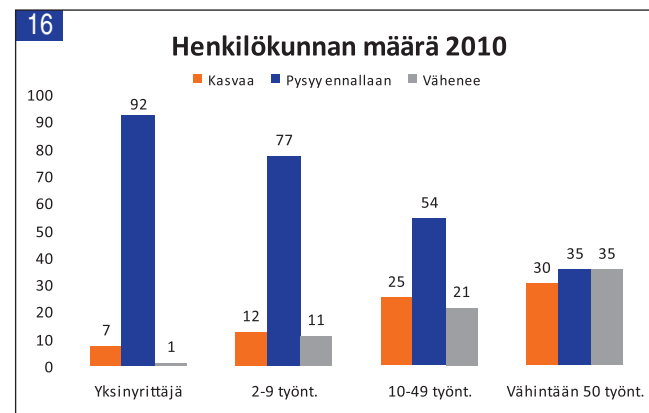
Uusia työpaikkoja syntyy runsaasti Turun seudulle,

jossa pk-yritysten kasvu tarjoaa eniten työmahdollisuuksia varsinkin Turussa, Kaarinassa ja Naantalissa. Kuntakohtaisesti parhaat näkymät ovat Turun seudun kuntien ohella Laitilassa, Pöytyällä ja Kemiönsaarella.

Toimialoista palvelut on selvästi työllistävin, ja palvelualojen näkymät ovat parantuneet viime vuodesta. Myös teollisuudessa näkymät ovat parantuneet viime vuodesta, jolloin uusia työpaikkoja vuonna 2009 arvioitiin syntyvät vain 85 henkilölle. Arviot vastaajayrityksissä osuivat myös oikeaan, sillä uusia työpaikkoja syntyi 88. Teollisuusyritysten arviot vuoden 2010 uusista työpaikoista on 127.

Yllättäen rakennusallalla toteutuneita työpaikkoja vuonna 2009 oli 108, mikä osoittautui olevan lähes 50 työpaikkaa arvioitua enemmän. Ensi vuodelle rakennusyritysten näkymät ovat jälleen kovin synkät uusien työpaikkojen suhteen.

Maakuntaennuste antoi vuodelle 2010 uusien työpaikkojen osalta kaksi erilaista vastausta. Henkilökuntaansa lisääviä on kaikkiaan 13 prosenttia ja uusien työpaikkojen luoja 18 prosenttia vastaajista. Vastausten ero johtuu osaltaan siitä, että kaikki kysymyslomakkeen palauttaneet eivät vastanneet työpaikkamäärä-kysymykseen ja siihen vastanneissa oli todennäköisesti enemmän juuri niitä yrityksiä, jotka pystyvät uusia työpaikkoja luomaan. Ero seutukunta- ja toimialakohtaisissa luvuissa johtuu siitä, että kaikkia uusista työpaikoista ilmoittaneita yrityksiä ei pystytty kohdentamaan kunnan lisäksi tietyille toimialalle.

Uusia työpaikkoja vuosina 2009 ja 2010 Varsinais-Suomen eri seutukunnissa

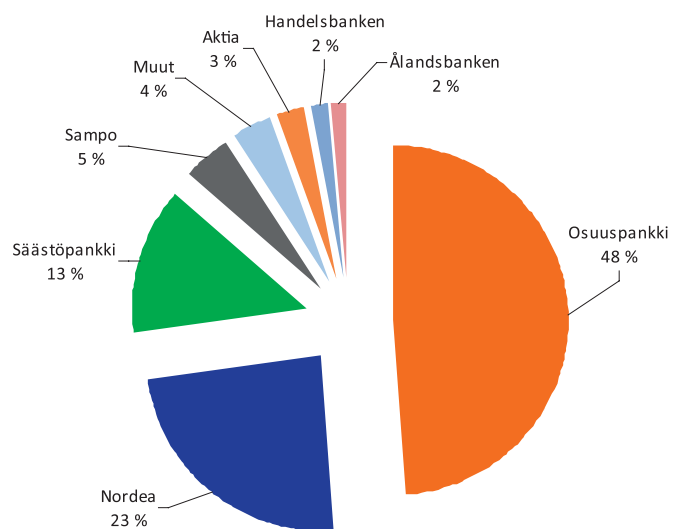
	2009 toteutuneet	2010 arvio
Varsinais-Suomi	769	799
Turun seutu	548	557
Turku	376	448
Raisio	23	14
Kaarina	37	18
Lieto	18	13
Naantali	38	27
Vakka-Suomi	65	95
Uusikaupunki	43	59
Laitila	16	29
Salon seutu	31	32
Salo	22	27
Somero	9	5
Loimaan seutu	30	25
Loimaa	6	3
Pöytyä	15	14
Turunmaa	95	90
Länsi-Turunmaa	15	13
Kemiönsaari	80	77

Uusia työpaikkoja vuosina 2009 ja 2010 eri toimialoilla

	2009 toteutuneet	2010 arvio
Varsinais-Suomi	772	796
Palvelut	468	544
Teollisuus	88	127
Rakentaminen	108	53
Kauppa	63	43
Kuljetus ja tietoliikenne	38	18
Maa-, kala- ja riistatalous	7	11

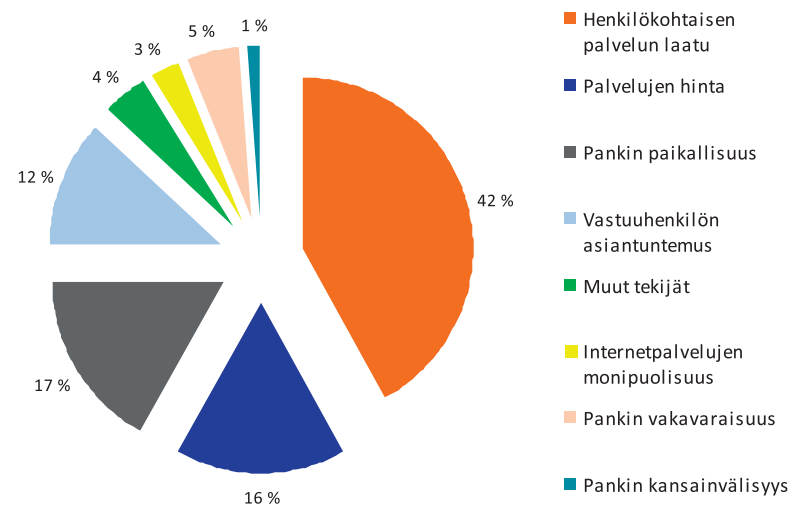
17

Yritykseni ensisijaisesti käyttämä pankkiryhmä

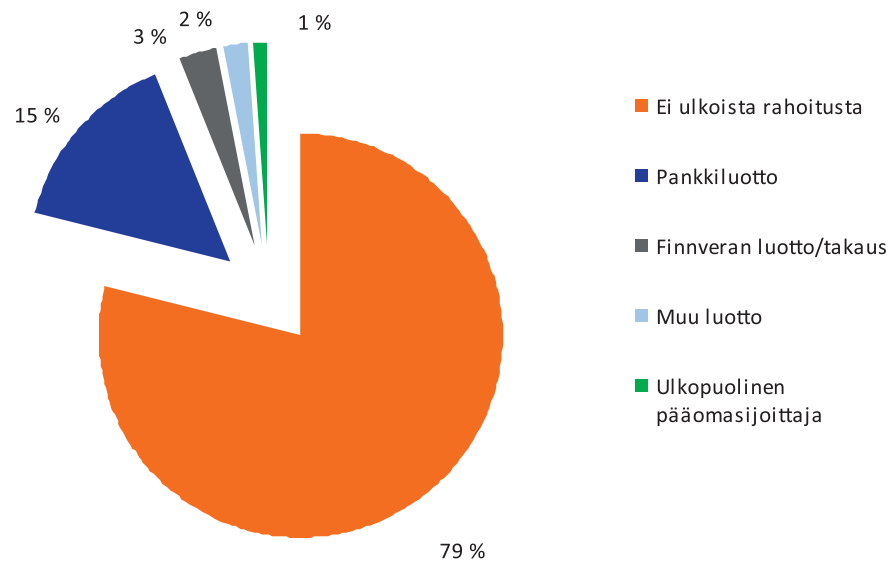
19

Tärkein tekijä yrityksen pankkikumppanin valinnassa?

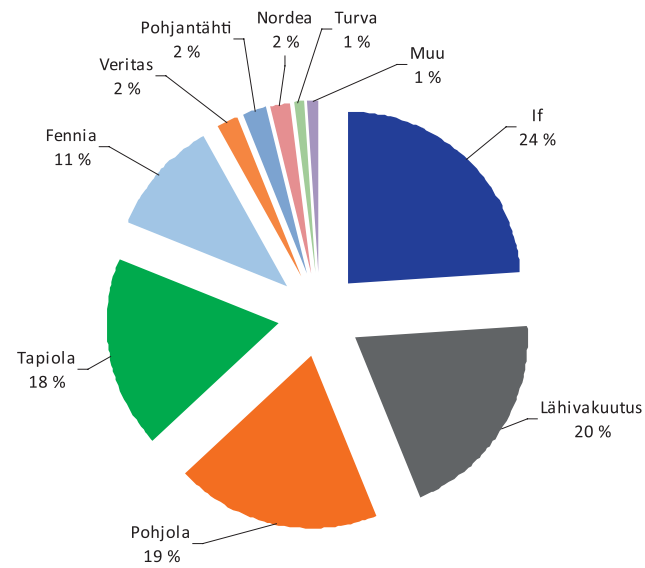
18

Ulkoisen rahoituksen tarve vuonna 2010

20

Yrityksen ensisijaisesti käyttämä vahinkovakuutusyhtiö

3. RAHOITUSOSA

3.1. Alle puolet yrityksistä voi investoida ilman lainarahaa

Maakuntaennusteen rahoitusosassa seurataan vuosittain yritysten suunnitelmia ulkoisen rahoituksen hankkimiseksi. Rahoitusosan ensimmäinen kysymys on ehdollinen: ”Mikäli yrityksenne investoi, millä tavalla rahoitus hoidetaan?”. Tämän jälkeen vastaajalla oli viisi eri vaihtoehtoa.

Lähes puolet eli 45 prosenttia maakunnan yrityksistä hoitaa investointinsa omalla tulorahoituksella. Viime vuonna peräti 60 prosenttia yrityksistä uskoi rahoittavansa investointinsa tulorahoituksella.

Investointien toiseksi suosituin rahoitustapa on lainaraha, johon ilmoitti tarttuvansa noin viidesosa yrityksistä eli 21 prosenttia vastaajista. Luvussa on laskua viime vuodesta peräti 16 prosenttiyksikköä. Osakepääomansa korottamiseen turvautuu vain yksi prosentti yrittäjistä.

Tänä vuonna vastaajille annettiin vaihtoehdoksi myös: ”emme aio investoida”. 31 prosenttia vastaajista ilmoitti, ettei aio tehdä yritykseensä investointeja tänä vuonna.

3.2. Pankkilainaan tarttuvien osuus on kasvanut viime vuodesta neljä prosenttia

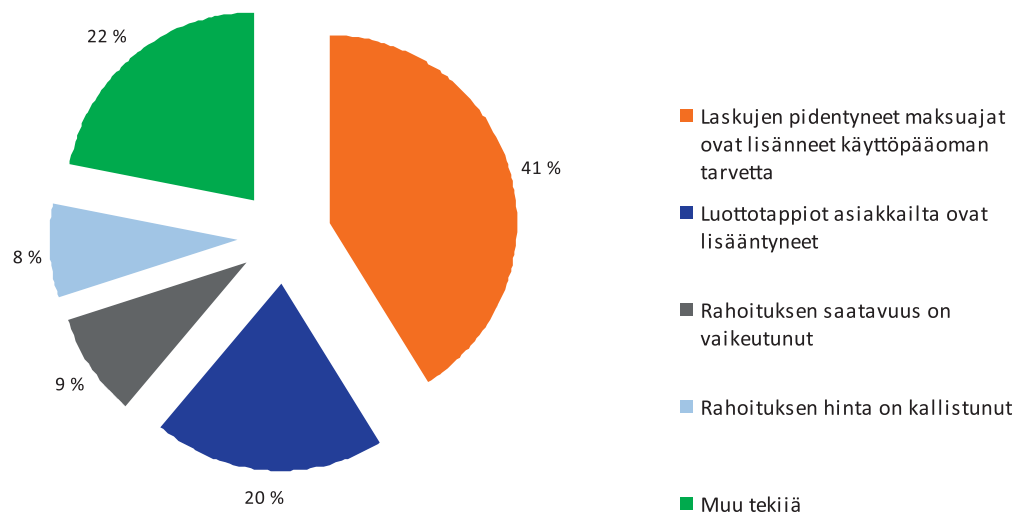
Ulkkoisen rahoituksen tarpeen osalta kyselyn tulokset ovat muuttuneet vuoden takaisesta selvästi. 79 prosenttia maakunnan yrityksistä ei aio hankkia ulkoista rahoitusta tämän vuoden aikana. Ilman uutta lainarahaa pärjäävien yritysten osuus on vähentynyt vuodesta 2009 kuusi prosenttiyksikköä.

Vierasta pääomaa tarvitsevien määrä on siis 21 prosenttia eli viidennes vastaajista. Tämä joukko aikoo turvautua pääasiassa pankkien tarjoamiin lainapalveluihin. Varsinais-Suomen yrityksistä 15 prosenttia aikoo vuonna 2010 hankkia pankkiluottoa. Luvussa on neljän prosenttiyksikön kasvu viime vuoteen verrattuna.

Muihin luottomahdollisuuksiin aikoo tarttua kaksi prosenttia vastaajista. Seuraavaksi suosituin ulkoisen rahoituksen muoto on Finnveran luotto tai takaus, jota tavoittelee kolme prosenttia vastaajista. Vain joka sadas yritys aikoo rahoitushuolissa turvautua ulkopuoliseen pääomasijoittajaan.

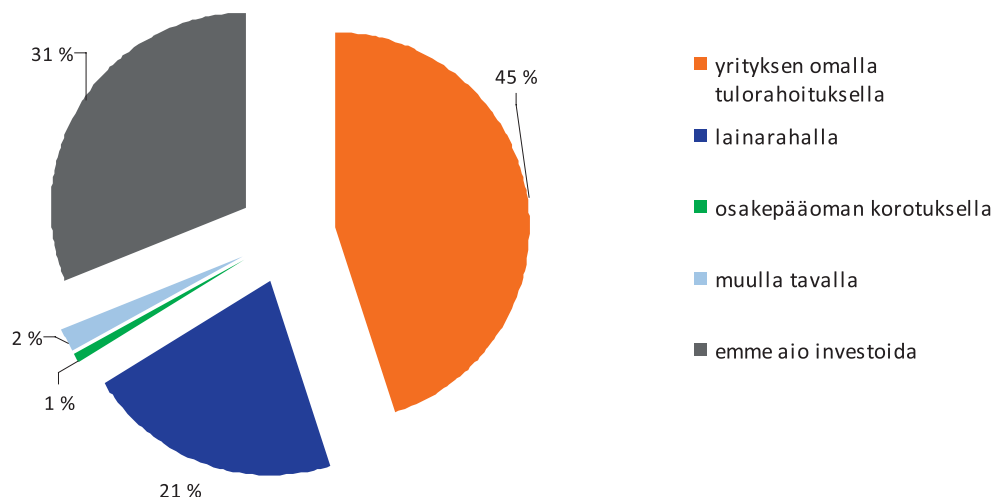
21

Merkittävin taantuman tuoma haaste yritykseni taloushallinnolle

22

Jos yritykseni investoi, rahoitus hoidetaan...

3.3. Taantuma tuonut yrityksille laskujen pidentyneet maksuajat

Ylimääräisenä rahoitusalan kysymyksenä yrittäjiltä tiedusteltiin taantumän tuomaa vaikutusta yrityksen talouteen. Kysymys kuului: "Mikä seuraavista on ollut merkittävin taantumän tuoma haaste yrityksesi taloushallinnolle?".

Selvästi eniten eli 41 prosenttia vastaajista totesi, että laskujen pidentyneet maksuajat ovat lisänneet käyttö-pääoman tarvetta yrityksessä. Joka viides vastaaja (20 %) ilmoitti, että asiakkailta tulleet luottotappiot ovat lisääntyneet.

Sen sijaan rahoituksen saatavuus tai hinta ei ollut merkittävä tekijä, sillä vain yhdeksän prosenttia vastaajista ilmoitti rahoituksen saatavuuden vaikeutuneen ja kahdeksan prosenttia ilmoitti rahoituksen hinnan kallistuneen.

Kysymyksen perusteella voidaan arvioida taantumän vaikutuksia yritysten taloushallinnolle vain osittain, sillä viidesosa (22 %) vastaajista valitsi vaihtoehdon muu tekijä. Tällaisina muina tekijöinä mainittiin mm. töiden väheneminen.

3.4. Osuuspankki edelleen vahvasti yrittäjien ykköspankki

Maakunnan yrittäjäväen pankkivalinnassa kärkipaikan ottaa kirkkaasti edellisvuosien malliin Osuuspankki. Kyselyyn osallistuneista yrityksistä 49 prosenttia ilmoittaa käyttävänsä ensisijaisesti Osuuspankkia. Tämä on yhden prosenttiyksikön verran enemmän kuin viime vuonna.

Pankkikyselyn hopeatilalla on Nordea, jonka tileillä asi-oi ensisijaisesti vajaa neljännes eli 24 prosenttia vastaajista. Nordean osuudessa on kolmen prosenttiyksikön lasku viime vuoteen verrattuna. Pronssitilalla on Säästöpankki 14 prosentin osuudella.

Yrittäjien pankkikisan neljänneksi sijoittui Sampo. Sen on valinnut ykköspankikseen viisi prosenttia vastaajista. Kyselyssä yrittäjien pankkivalinnat jakautuivat kärjen jälkeen seuraavasti: muut pankit 4 %, Aktia 3 %, Handelsbanken 3 % ja Ålandsbanken 2 % vastaajista. Muut pankit -kohdan sisällä suosituimmat yritys pankit olivat Paikallisosuuspankit (Koivunlehti) ja Tapiola.

3.5. Palvelun laatu ratkaisee pankkivalinnan

Henkilökohtaisen palvelun laatu vaikuttaa eniten tilantees-sa, jossa yrittäjä hakee itselleen ensisijaista pankkikump-

pania. Lähes puolet eli 42 prosenttia vastaajista painotti pankkivalinnassaan palvelun ja sen laadun merkitystä. Palvelun laadun painottaminen on huomattavasti noussut viime vuodesta, jolloin 34 prosenttia vastaajista piti sitä tärkeimpänä kriteerinä.

Kaksi seuraavaksi tärkeintä tekijää pankin valinnassa ovat pankin paikallisuus ja palvelun hinta. Paikallisuuden merkitys on jälleen vähentynyt pankin valintaperusteena, koska sen osuus vuoden takaisesta on laskenut 22 prosentista 17 prosenttiin. Viime vuoteen verrattuna hinnan merkitys valintakriteerinä on vähentynyt prosenttiyksiköllä. Nyt hinta merkitsi eniten 16 prosentille vastaajista.

Neljänneksi tärkein tekijä yrittäjän pankkisuhteen valinnassa on pankin vastuuhenkilön asiantuntemus. Tätä mieltä oli 12 prosenttia vastaajista.

Viime vuonna pankin vakavaraisuutta piti tärkeänä tekijänä kahdeksan prosenttia vastaajista, nyt sitä piti tärkeänä enää viisi prosenttia. Pankin kansainvälisyys on merkitsevä tekijä vain yhdelle prosentille vastaajista.

3.6. If, Lähivakuutus ja Pohjola yrittäjien suosiossa

Kolmatta kertaa Maakuntaennusteen historiassa yrittäjiltä tiedusteltiin heidän käyttämää vakuutusyhtiötä. Kysymys kuului: "Yrityksesi ensisijaisesti käyttämä vahinkovakuutusyhtiö?".

Varsinaissuomalaisen yritysten ensisijainen vahinkovakuutusyhtiö on edelleen If Vahinkovakuutusyhtiö Oy, jonka neljännes eli 24 prosenttia vastaajista ilmoitti ensisijaiseksi vahinkovakuutusyhtiökseen. Kakkos tilalla on Lähivakuutus, joka kyselyssä sai 20 prosentin osuuden. Kolmanneksi suosituin yrittäjien vahinkovakuuttaja on Pohjola, jonka osuus oli 19 prosenttia.

Vuoden takaiseen tilanteeseen verrattuna If ja Lähivakuutus ovat molemmat menettäneet yhden prosenttiyksikön verran osuudestaan. Sen sijaan Pohjolan osuus on noussut yhdellä prosenttiyksiköllä. Toinen voittaja vakuutusrintamalla on Tapiola, joka osuus on viime vuodesta noussut yhdellä prosenttiyksiköllä.

Seuraavaksi merkittävin vahinkovakuutusyhtiö yrittäjille on Fennia, johon turvautuu noin joka kymmenes yritys (11 %). Tämän kärkiviisikon jälkeen osuudet kyselyssä jakautuivat seuraavasti: Veritas* (Aktia) 2 %, Pohjantähti 2 %, Nordea Vahinkovakuutus 2 % ja Turva 1 %.

*Kysymyslomakkeessa esitettiin yhtenä vaihtoehtona Veritas, mutta

Veritas ei enää tarjoa yrityksille vakuutuspalveluja, sillä Veritas Henki- ja Vahinkovakuutukset siirtyivät vuoden 2009 alusta Aktia-nimen alle. Näin ollen kysymyslomakkeessa Veritaksen kohdalla olisi pitänyt lukea Veritaksen kohdalla Aktia.

4. YRITTÄJÄT JA KUNTA

4.1. Maakunnan paras yrittäjyysilmapiiri edelleen Vakka-Suomessa

Varsinais-Suomen Maakuntaennusteessa kysyttiin nyt viidettä kertaa peräkkäin arvioita yrityksen sijaintikunnan yrittäjyysilmapiiristä. Selvityksen mukaan 58 prosenttia kaikista vastaajista piti oman kuntansa yrittäjyysilmapiiriä joko hyvänä tai erinomaisena. Ilmapiiriä piti huonona kuusi prosenttia kaikista vastaajista.

Seutukuntaakohtaisessa tarkastelussa kaksi aluetta erottuu edelleen positiivisesti muista ilmapiirin suhteen. Vakka-Suomessa yrittäjyysilmapiiriä piti hyvänä 68 prosenttia vastaajista ja Salon seudulla 62 prosenttia.

Seutukunnista huonoimpana yrittäjyysilmapiiriä pide-tään Turunmaalla, jossa vain 41 prosenttia vastaajista piti yrittäjyysilmapiiriä erinomaisena tai hyvänä. Huonona yrittäjyysilmapiiriä piti 16 prosenttia Turunmaan yrittäjistä.

Viime vuonna yrittäjyysilmapiirin kannalta huonointa sijaa pitänyt Loimaan seutu on petrannut tilannetta kahdeksalla prosenttiyksiköllä 59 prosenttiin. Enää seitsemän prosenttia yrittäjistä pitää Loimaan seudun yrittäjyysilma-piiriä huonona.

Turun seudulla yrittäjyysilmapiirissä on tapahtunut viime vuodesta hienoinen lasku 57 prosenttiin. Myönteistä on kuitenkin se, että moitteita antavien osuus oli enää neljä prosenttia.

4.2. Uusikaupunki nousi kärkeen yrittäjyysilmapiirissä

Suurimmista kunnista yrittäjyysilmapiirivertailussa ykkös-paikalle nousi tänä vuonna Uusikaupunki. Siellä yrittäjistä 87 prosenttia piti kaupungin ilmapiiriä yrittäjien kannalta joko hyvänä tai erinomaisena. Uudenkaupungin luvussa on kasvua viime vuodesta neljä prosenttiyksikköä. Uu-denkaupungin ykköstilaa kirkastaa se, että lähes puolet (45 %) vastaajista antoi kaupungin yrittäjyysilmapiirille

arvosanan erinomainen. Yksikään vastaaja ei pitänyt Uudenkaupungin yrittäjyysilmapiiriä huonona.

Kunnista kakkosena oli Kaarina, jossa yrittäjyysilmapiiriä kiitteli 84 prosenttia vastaajista. Kaupungin hopeatilaa kirkastaa mukavasti se, että kukaan vastaajista ei pitänyt Kaarinan yrittäjyysilmapiiriä huonona. Kolmanneksi paras ilmapiiri löytyi tänä vuonna Paimiosta, joka viime vuonna sijoittui ykköseksi. Paimiossa edelleen 81 prosenttia vastaajista kiittelee kunnan yrittäjyysilmapiiriä.

Turun kaupungista kysymykseen vastasi 353 yrittäjää. Heistä 44 prosenttia piti Turun kaupungin yrittäjyysilmapiiriä vähintäänkin hyvänä. Prosenttiluku laski viidellä prosenttiyksiköllä. Turun alueen kuntien välisessä vertailussa Turku on selvällä jumbosijalla.

Vuoden takaiseen tilanteeseen verrattuna suurimmat parantajat ovat Loimaa (17 prosenttiyksikköä) ja Lieto (5 prosenttiyksikköä). Yrittäjyysilmapiirin laskua on tapahtunut eniten Mynämäellä (11 prosenttiyksikköä).

Yrittäjien arviot oman kunnan yrittäjyysilmapiiristä*:

	Erinomainen tai hyvä
Uusikaupunki	87 %
Kaarina	84 %
Paimio	81 %
Lieto	81 %
Naantali	72 %
Masku	68 %
Raisio	67 %
Salo	64 %
Loimaa	61 %
Mynämäki	59 %

*arviot niistä kunnista, joista saatiin vähintään 30 vastausta

4.3. Kunnan ja yrittäjien yhteistyö parhaalla mallilla Uudessakaupungissa ja Kaarinassa

Maakuntaennusteessa selvitettiin nyt kahdeksannen kerran kuntien ja yritysten välistä yhteistyötä. Kaikista vastaajista 42 prosenttia piti yhteistyökuvioita oman kuntansa kanssa vähintäänkin hyvänä. Yhteistyön huonoutta valitti keskimäärin 14 prosenttia vastaajista.

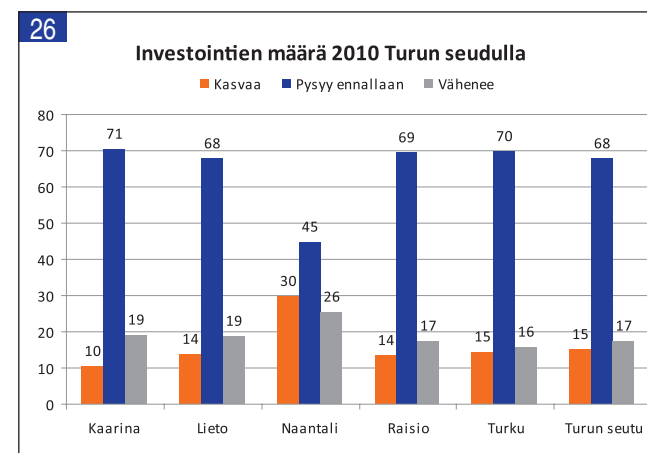
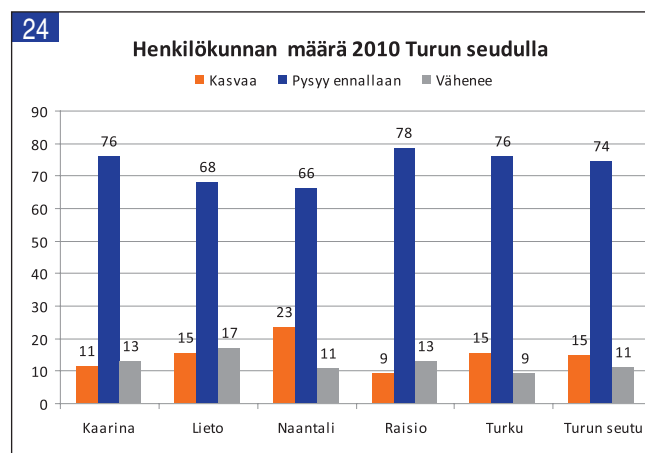
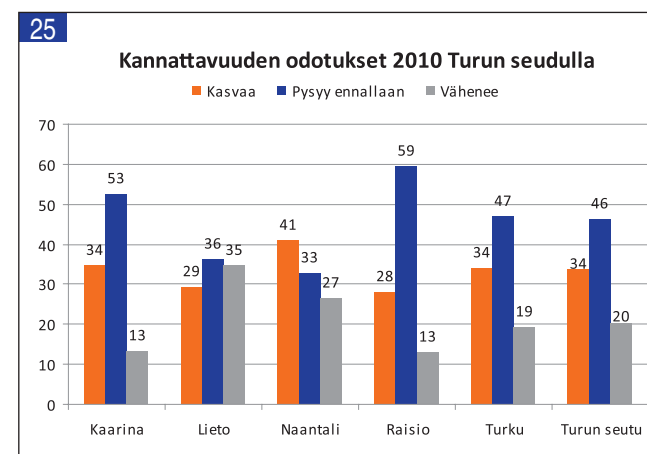
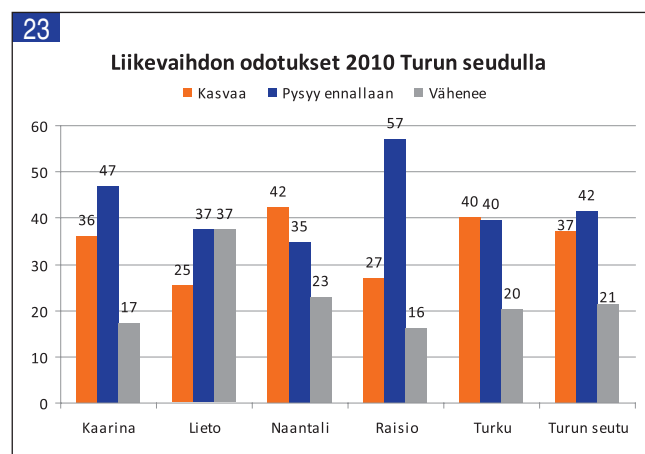
Seutukuntakohtaisessa vertailussa parhaat arvot saati edellisvuosien tapaan Vakka-Suomi. Siellä 54 prosenttia

alueen yrittäjistä piti yhteistyötä oman kunnan kanssa joko hyvänä tai erinomaisena. Toinen yhteistyöstä kiiteltä alue on Salon seutu, jossa myönteistä palautetta antoi 49 prosenttia vastaajista.

Parannusta on tapahtunut eniten Loimaan seudulla, jossa huonona yhteistyötä piti enää 13 prosenttia yrityksistä. Viime vuoteen parannusta on tullut kuusi prosenttiyksikköä.

Turun kaupungissa toimivista yrityksistä 26 prosenttia koki, että Turun ja yrittäjien välillä yhteistyö toimii joko hyvin tai erinomaisesti. Vuosi sitten Turun kaupungin

Tuloksia Turun alueelta

kanssa tehtävää yhteistyötä kiitteli 30 prosenttia vastaajista, joten tilanne on huonontunut neljä prosenttiyksikköä.

Koko maakunnassa parhaat arviot kunnan ja yrittäjien välisestä yhteistyöstä annettiin Uudessakaupungissa. Siellä 74 prosenttia vastaajista piti yhteistyötä joko hyvänä tai erinomaisena. Uudenkaupungin jälkeen seuraavaksi eniten kuntayhteistyötä kiiteltiin Kaarinassa (73 %), Paimiossa (67 %) ja Liedossa (65 %).

4.4. Vakka-Suomessa paras saatavuus tonttien ja toimitilojen suhteen

Toimitilojen ja tonttien saatavuudessa reilusti yli puolet (57 %) maakunnan yrittäjistä pitää tilannetta vähintäänkin hyvänä ja 10 prosenttia huonona. Hyvän tai erinomaisen arvosanan antajien osuus on noussut viime vuodesta kolme prosenttiyksikköä.

Yritystonttien ja liike-elämän toimitilojen osalta parhaat edellytykset löytyvät Vakka-Suomesta, jossa peräti 73 prosenttia vastaajista kiitteli toimitilojen ja tonttien saatavuutta. Myös Loimaan seudulla toimitilojen ja tonttien saatavuutta kiiteltiin (57 %), mutta tilanne on yrittäjien mielestä hiukan huonontunut viime vuodesta, noin viisi prosenttiyksikköä.

Eniten palautetta toimitilakysymyksen heikosta hoidosta annettiin Turunmaan saaristossa, jossa lähes joka viides yrittäjä (18 %) valitti asiaa. Turunmaalla tilanne on silti parantunut viime vuoteen verrattuna viisi prosenttiyksikköä.

Suurimmista paikkakunnista erityisesti Naantalissa valitettiin runsaasti (24 %) toimitila-asioista. Myös Somerolla tilannetta piti edelleen huonona 35 prosenttia yrittäjistä.

Turun seudulla vastaukset noudattivat melko pitkälle maakunnan keskiarvolukua. Turun seudulla vajaa puolet eli 49 prosenttia kiitteli toimitilatilannetta.

4.5. Vakka-Suomen ja Loimaan seudun peruspalveluja kiitellään

Yrittäjät ovat pääsääntöisesti hyvin tyytyväisiä oman kuntansa peruspalveluihin. 56 prosenttia vastaajista piti oman kuntansa peruspalvelujen tasoa vähintäänkin hyvänä. Luvussa on laskua kolme prosenttiyksikköä edellisvuodesta. Vain seitsemän prosenttia vastaajista piti oman kuntansa palveluja huonona. Luvussa on kasvua edellisvuodesta kolme prosenttiyksikköä.

Seutukuntien välisessä vertailussa parhaiten peruspalvelut näyttävät olevan kunnossa Vakka-Suomessa ja Loimaan seudulla, joissa molemmissa 62 prosenttia yrityksistä piti oman kunnan peruspalveluja joko hyvänä tai erinomaisena. Lähes yhtä hyvänä peruspalveluja pitivät Salon seudun yrittäjät (61 %). Turun seudulla peruspalveluja kiitteli 53 prosenttia yrittäjistä.

Seutukuntien heikoimmat lukemat kerättiin Turunmaalta, jossa muita seutukuntia vähemmän annettiin pluspisteitä (41 %) peruspalveluista. Viime vuonna Turunmaalla oli yrittäjien mielestä parhaat peruspalvelut (59 %).

5. YRITTÄJÄT JA KUNNAN PÄÄTÖKSENTEKIJÄT

5.1. Kunnan päätöksentekijät huomioivat yritykset pääasiassa ”jossain määrin”

Varsinais-Suomen yrittäjiltä tiedusteltiin näkemyksiä kunnan päätöksentekijöistä ja sitä, ottavatko kunnan päätöksentekijät yrittäjien mielestä huomioon tekemiensä päätösten yritysvaikutukset. 14 prosenttia vastaajista oli sitä mieltä, että päätöksentekijät ottavat yritysvaikutukset ”hyvin” huomioon. 72 prosenttia oli sitä mieltä, että vaikutukset huomioidaan ”jossain määrin”. Reilusti joka kymmenes vastaajista (14 %) vastaajista oli sitä mieltä, etteivät päätöksentekijät huomioi päätöksissään yrityksiä ollenkaan.

Huonoiten tilanteen näkivät Länsi-Turunmaan yrittäjät, joista 42 prosenttia oli sitä mieltä, etteivät päätöksentekijät huomioi niiden yritysvaikutuksia lainkaan. Turunmaalla myös Kemiönsaarella oltiin kriittisiä, siellä joka neljäs vastaajista kritisoi päätöksentekijöitä. Suurista Turun alueen kunnista eniten kiiteltiin Liedon päätöksentekijöitä. Lietolaisten yrittäjien mielestä päätöksentekijät huomioivat yrittäjät 28 prosentin mielestä hyvin. Paras tilanne on Uudessakaupungissa, jossa päätöksentekijät huomioivat päätöksensä yritysvaikutukset hyvin lähes joka toisen yrittäjän mielestä (45 %).

Turussa vain neljä prosenttia vastaajista antoi päätöksentekijöille hyvän arvosanan. Suurin osa eli 77 prosenttia yrittäjistä oli sitä mieltä, että Turun päätöksentekijät ottavat niiden yritysvaikutukset huomioon vain jossain määrin. 19 prosenttia eli lähes joka viides turkulainen yrittäjä on sitä mieltä, ettei heitä huomioida päätöksenteossa lainkaan.

5.2. Kuntien hankintapäätökset yrittäjien ulottumattomissa

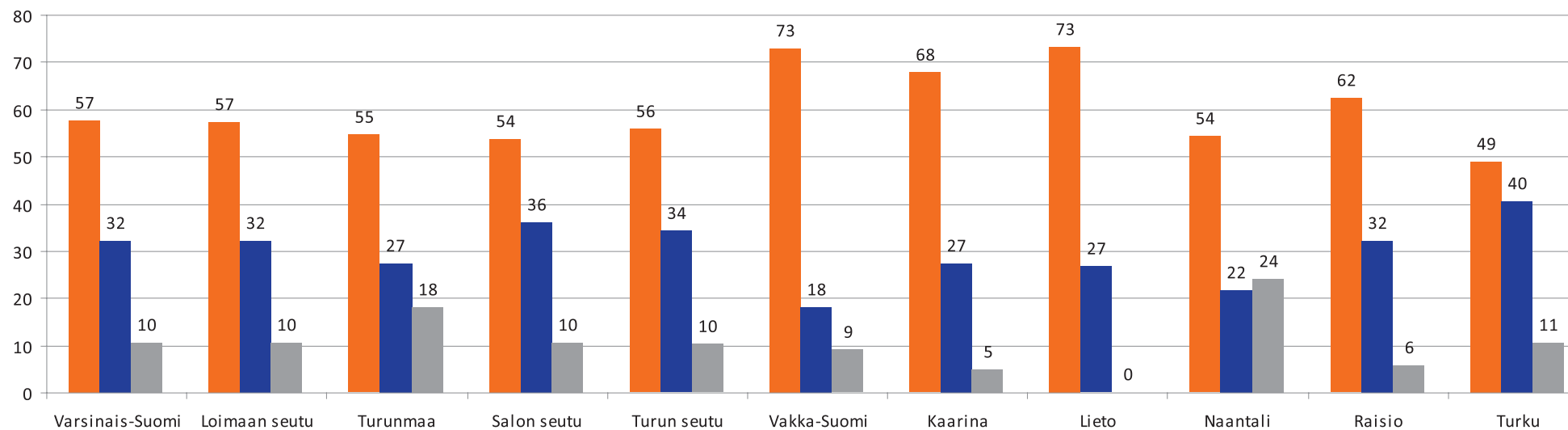
Yrittäjiltä tiedusteltiin myös näkemyksiä kunnan tekemistä hankintapäätöksistä ja siitä, tukevatko kunnan tekemät hankintapäätökset oman kunnan yrittäjien toimintaa. 19 prosenttia vastaajista oli sitä mieltä, että hankintapäätökset tukevat oman kunnan yrittäjiä. 23 prosenttia oli sitä mieltä, että ne eivät tue oman kunnan yrittäjien toimintaa. Kysymys osoittautui monelle vastaajalle ilmeisesti liian hankalaksi arvioida, sillä yli puolet (57 %) valitsi vaihtoehdon ”en osaa sanoa”.

Turun alueen suurista kaupungeista parhaiten kaupungin tekemät hankintapäätökset näkivät kaarinalaiset yrittäjät, joista joka neljäs (26 %) oli sitä mieltä, että kaupungin tekemät hankintapäätökset tukevat oman kunnan yrityksiä. Turun alueella häntäsijaa pitää Turun kaupunki, jonka yrittäjistä vain kahdeksan prosenttia oli sitä mieltä, että kaupungin hankintapäätökset tukevat turkulaisia yrityksiä. Turun yrittäjistä 29 prosenttia oli suoranaaisesti sitä mieltä, että kaupungin hankintapäätökset eivät tue turkulaisia yrityksiä.

27

Yritysten toimitilojen ja tonttien saatavuus omassa kunnassa 2010

Erinomainen tai hyvä Tyydyttävä Huono

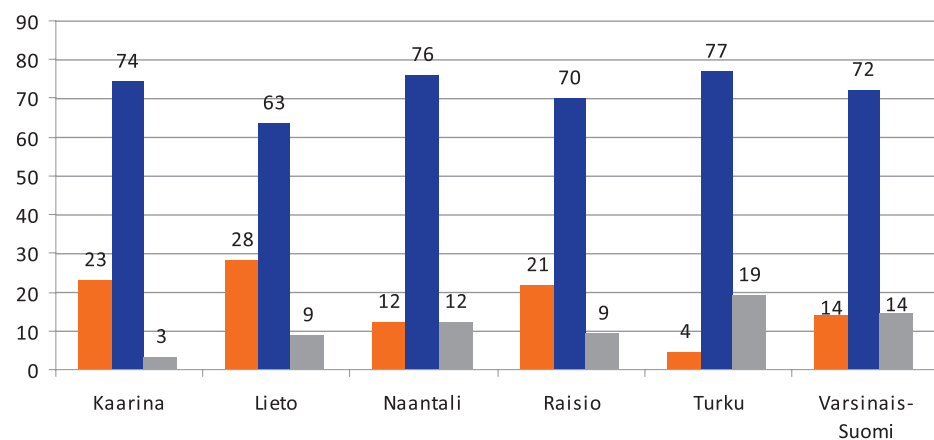

Yrittäjät ja kunnan päätöksentekijät

28

Päätöksentekijät ottavat päätösten yritysvaikutukset huomioon

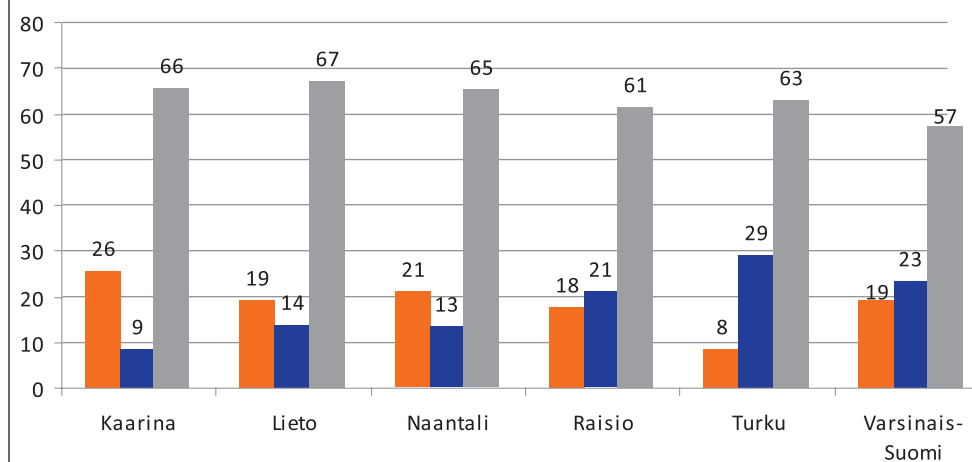
Hyvin Jossain määrin Ei lainkaan

29

Tukevatko kunnan hankintapäätökset oman kunnan yrittäjien toimintaa?

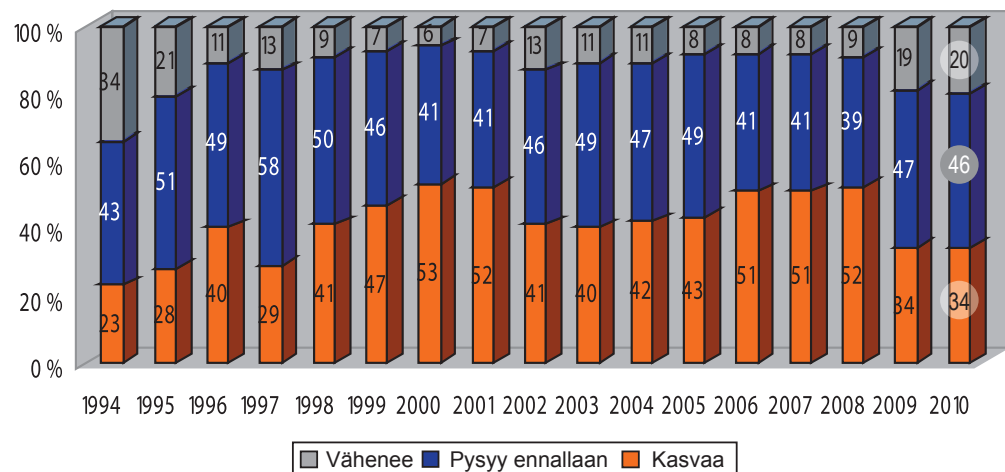
Kyllä Ei En osaa sanoa

Varsinaissuomalaisen yritysten kehitysodotukset vuosina 1994–2010

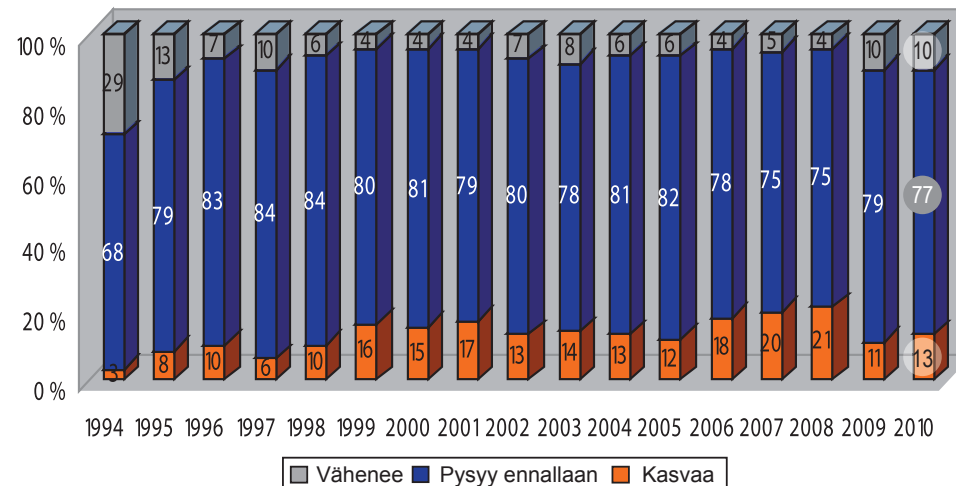
30

Liikevaihdon odotukset vuosille 1994–2010

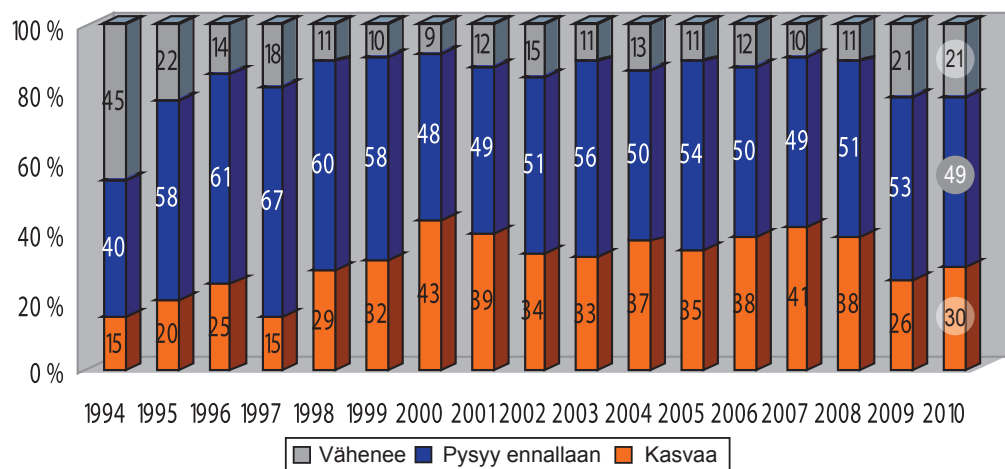
32

Arvio henkilökunnan määrästä 1994–2010

31

Kannattavuuden odotukset 1994–2010

33

Arvio investointien määrästä 1995–2010

